

Kísérleti fizika, 5. gyakorlat

üzemmérnök informatikusoknak

Szükséges előismeretek: Munka fogalma, mozgási (kinetikus) energia, munkatétel, potenciális (helyzeti) energia nehézségi erőterben és rugó esetén, a mechanikai energiamegmaradás törvénye;

F1. Tarzan egy szikla széléről elrugaszkodás nélkül egy hajlékony indán lendül egy másik sziklaszirt felé. Az inda rögzített felső pontja és Tarzan tömegközéppontja közötti távolság 18 m. A hős a szikla tetejéről a pálya legmélyebb pontjáig 3 métert süllyed. Mekkora erő feszíti az indát, amikor a 90 kg tömegű Tarzan a pálya legmélyebb pontjához ér?

F2. A $d = 10$ cm vastagságú deszkába $m = 20$ g tömegű $v_0 = 20$ m/s sebességű lövedék csapódik. Mekkora lesz a másik oldalon kilépő lövedék v sebessége, ha

a) a deszkában állandó $F = 20$ N a fékezőerő,

b) a deszkában a behatolási mélységtől $F(x) = Dx$ módon függ a fékezőerő? (Itt $D = 2$ N/cm konstans paraméter.)

F3. Egy $\alpha = 30^\circ$ -os hajlásszögű, súrlódásmentes lejtőn egy $m = 3$ kg tömegű ládát húzunk felfelé a lejtő síkjával párhuzamos, $F = 20$ N nagyságú erővel. Kezdetben a láda nyugalomban volt. (A nehézségi gyorsulás értékét vegyük $g \approx 10$ m/s²-nek!)

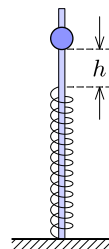
a) Mekkora a húzóerő munkája, mialatt a láda a lejtőn mérve $s = 10$ m utat tesz meg felfelé?

b) Mekkora az a) esetben a nehézségi erő munkája? (Ügyeljünk az előjelre!)

c) Mekkora sebességre tesz szert a láda, mialatt a lejtőn mérve $s = 10$ m utat tesz meg felfelé?

F4. Egy ládát lassan mozgatunk egy lejtőn a lejtő síkjával párhuzamos erővel. Ha a ládát a lejtő aljáról a tetejére felhúzzuk, kétszer akkora munkát végzünk, mint amikor a ládát a lejtő tetejéről visszahúzzuk az aljára. Mekkora a lejtő és a láda közötti súrlódási együttható, ha a lejtő hajlásszöge 15° ?

F5. Egy átfúrt test súrlódásmentesen mozoghat az ábrán látható függőleges rúdon. Ha a testet óvatosan egy elég hosszú rugóra engedjük, akkor az 1 cm-t nyomódik össze. A rugó felső végétől mekkora h magasságból kell elengedni a testet, hogy a rugó legnagyobb összenyomódása 8 cm legyen?

F6*. Egy 15 kg tömegű szánkó 8 m magasságból csúszik le a lejtőn és vízszintes síkra érve valahol megáll. Mekkora munkával lehet ezt a szánkót a kiindulási helyzetbe visszahúzni? (A lejtő és a vízszintes sík közötti rövid átmenet súrlódásmentes.)